

Razredni projekt 3.c „Rastimo s čakavicom“

Učenici 3.c razreda, pod vodstvom svoje učiteljice Jagode Čopac, sudjelovali su u razrednom projektu „Rastimo s čakavicom“ tijekom školske godine 2020./21. Projekt je realiziran u suradnji s projektnim partnerima, učenicima 2.a razreda iz OŠ Split 3 i njihovom učiteljicom Sandrom Podrug.

Cilj projekta je očuvanje čakavštine kao nematerijalne kulturne baštine i hrvatskoga kulturnog identiteta. Interdisciplinarnim pristupom u nastavi nastojalo se potaknuti učenike na učenje riječi zavičajnoga govora, na slušanje, čitanje i učenje tekstova i dijaloga napisanih na zavičajnom govoru te na pjevanje čakavskih napjeva uz učenje plesnih koreografija. Tijekom realizacije projekta, koji je trajao cijelu školsku godinu, primjenjivali smo različite oblike rada: individualni, grupni i rad u paru. Rad smo obogatili učenjem digitalnih alata, uz pomoć kojih smo osuvremenili nastavu.

Tema ovoga projekta izvrsno se uklopila kroz ishode poučavanja u nastavnim predmetima Hrvatski jezik (OŠ HJ A.3.6. Učenik razlikuje uporabu zavičajnoga govora i hrvatskoga standardnog jezika s obzirom na komunikacijsku situaciju.), Glazbena kultura (OŠ GK B.2.1. Učenik sudjeluje u zajedničkoj izvedbi glazbe; OŠ GK B.2.2. Učenik pjeva/izvodi pjesme i brojalice; OŠ GK B.2.3. Učenik izvodi glazbene igre uz pjevanje, slušanje glazbe i pokret uz glazbu) i Likovna kultura (OŠ LK A.3.1. Učenik likovnim i vizualnim izražavanjem interpretira različite sadržaje.) Uz navedene ishode, ukomponirane su i međupredmetne teme.

Aktivnosti ovoga projekta realizirali smo na satovima Hrvatskoga jezika, Glazbene kulture, Likovne kulture te izvannastavne aktivnosti Čuvari baštine.

Na satu Hrvatskog jezika učenici su upoznali razlike u uporabi zavičajnoga govora (spli'ske čakavice) i hrvatskoga standardnog jezika s obzirom na komunikacijsku situaciju. Tako smo već prve sate Hrvatskog jezika naziv projekta nazvali po spli'ski **Restimo s čakavicom**. Uslijedila je aktivnost gdje su učenici uz pomoć slikovnih kartica govorili riječi na hrvatskom standardnom jeziku i na zavičajnoj riječi. Učenici su na taj način ponovili i utvrdili znanje već poznatih riječi koje koriste u svakodnevnom govoru kod kuće. Zaključili su da je vrlo važno sačuvati od zaborava našu spli'sku čakavicu i time obilježili Europski dan jezika.

Upoznavanje naše spli'ske čakavice nastavili su prikupljanjem zavičajnih riječi s ciljem izrade zavičajnog rječnika. Na satu Likovne kulture učenici su izradili likovne radove zavičajnih riječi, ostvarujući likovne probleme komplementarnog kontrasta boja te obrisnih i gradbenih crta, koji krase našu učionicu pod nazivom **Spli'ske riči kako i priliči**. Zavičajna slovarica je napravljena i u digitalnom obliku uz pomoć digitalnog alata Book Creator.

Projekt Restimo s čakavicom podržali su i roditelji pa je sam projekt podignut na višu razinu. Osmišljavanje razrednog loga ostvaren je u suradnji s gđom Doris Živalj, koja je po struci grafički dizajner, pa se ovakav način suradnje s roditeljima pokazao izuzetno važan na zadovoljstvo svih sudionika, a osobito djece. Uskoro su tiskane majice s razrednim logom, raspored sati, stranicnik, slikovni čakavski rječnik zavičajnih riječi i naljepnice za bilježnice.

<https://youtu.be/8-6iQ9LD8iA>

Kako bi učenici zapamtili što više čakavskih riječi, u svome radu koristili su i IKT tehnologiju. Naučili su pisati zavičajne riječi u digitalnom alatu Word Art, raditi ppt prezentacije te izrađivati kvizove u digitalnom alatu Wordwall. Na taj način bili su još više motivirani za učenje spli'ske čakavice.

Kako djeca najbolje uče kroz igru, osmišljene su različite aktivnosti. Učenici su istražili koje igre su igrali naši stari te iste prezentirali putem plakata i ppt prezentacije. Većinu igara učenici su s veseljem odigrali na školskom dvorištu. Najveću radost izazvao je kviz poznavanja igara iz prošlosti kojega su učenici izradili u digitalnom alatu Wordwall. Našim projektnim prijateljima 2.a iz OŠ Split 3 poslali smo ppt prezentaciju i digitalnu igru kako bi i oni provjerili svoja znanja o poznavanju igara iz prošlosti.

Projektni partneri 2.a razreda OŠ Split razveselili su učenike 3.c OŠ Trstenik snimkom izvedbe pjesme **Lipi naš ča**, koja je postala himna našeg zajedničkog projekta Restimo s čakavicon. Zajedno smo je otpjevali, spajajući se putem videokonferencije, na obostrano zadovoljstvo projektnih partnera.

Redovito smo vježbali krasnosloviti pjesme na spli'skoj čakavici, naših poznatih čakavskih pjesnika Dunje Kalilić, Zvezdane Čagalj i Nađana Dumanića, koje su nam bile inspiracija za stvaranje vlastitih rima i na kraju vlastitih pjesama.

Također smo se istaknuli i u dramskom stvaralaštvu pa su pjesme Z. Čagalj iz zbirke pjesama „Znaš, volim te“ ukomponirane u dramsko-scensku predstavu, koja je s učenicima uvježbana za promociju istoimene knjige, koja se trebala održati u Gradskoj knjižnici Marko Marulić u Splitu, ali zbog epidemioloških mjera održala se na daljinu. Dramsko-scensku igru na čakavštini osmislila je učiteljica Jagoda Čopac tako što je ukomponirala određene izabrane pjesme Zvezdane Čagalj iz zbirke pjesama „Znaš, volim te“. Bogatstvo jezičnog izričaja

očitovao se u tome što su pjesme pisane na hrvatskom standardnom jeziku, a dijalog je napisan na zavičajnom govoru. Ljepota dramsko-scenskog nastupa učenika 3.c osobito je naglašena odjećom koju su učenici imali na sebi, a zapravo je imitacija odjeće koju su djeca nosila u starome Splitu.

Veliko uzbuđenje je vladalo u 3.c dok smo se spajali putem WhatsApp video poziva s književnicom Zvezdanom Čagalj. Učenici su imali priliku saznati sve što ih je zanimalo vezano za stvaralaštvo književnice te kako je to postala. Trećaši su joj zahvalili recitirajući izabrane pjesme na čakavštini iz njene zbirke pjesama „Trun iz žepa“. Obogaćeni novim poznanstvom, učenici su još više imali potrebu za čitanjem i učenjem pjesama na zavičajnom govoru.

Prosinac je obilježen brojnim blagdanskim običajima u starome Splitu pa su učenici saznali kako su se u prošlosti slavili blagdan Sv. Nikole, Sv. Lucije, Božić i Novo lito. Kako je ovo i vrijeme darivanja, poklonili smo našim projektnim partnerima straničnike zavičajnih riječi s našim logom. Upotrebom IKT tehnologije učenici 3.c izradili su digitalnu čestitku u alatu Greetings Island za svoje prijatelje 2.a OŠ Split 3. Radost je odjeknula u našoj učionici kad su drugaši uzvratili blagdanske lijepe želje prekrasnom digitalnom čestitkom.

<https://www.greetingsisland.com/ecard/pz1egwydohmh/en>

Usljedila je videokonferencija dvaju partnerskih razreda na kojoj su učenici 3.c recitali prigodnu recitaciju „Čestitka“ Zvezdane Čagalj, a učenici 2.a su otpjevali prigodnu pjesmu Mikula sveti. Sreća i prijateljstvo okrunile su ova dva prijateljska razreda dviju splitskih osnovnih škola.

<https://youtu.be/6CMIaN3djqY>

U drugom polugodištu naglasak je bio na literarnom i dramskom stvaralaštvu učenika. Započeli smo s pripremanjima za natječaje koje objavljuju škole koje njeguju našu lipu čakavsku rič i time ne dopuštaju da se naše ČA zaboravi. Hvala im na tome!

Jedna od tih škola je OŠ Bijaći iz Kaštel Novog koja svojim natječajem „ČA u versin, riči i pinelu“ već nekoliko godina privlači brojne ljubitelje čakavštine da sudjeluju u hvalevrijednom natječaju i to s literarnim, recitatorskim i likovnim radovima. Ove šk. god. učenici 3. c OŠ Trstenik pisali su literarne radove na temu Ča je za me srića koja je bila jedna od ponuđenih tema. Sat književnog stvaralaštva započeli smo olujom ideja na istu temu te pronalazili pravovaljane riječi na zavičajnom govoru. Zatim smo tražili rime na već zapisane riječi. Tako su nastajali stihovi koje su učenici povezali u kitice i na kraju dobili prekrasne pjesme na koje smo svi ponosni. Neki literarni uradci poslani su i na natječaj „ČA u versin, riči i pinelu“. Pjesma Sritna san, koju je napisala naša Gita, je pohvaljena.

Učiteljice Ivana Vukas Silić i Jagoda Čopac zajedno su osmislile dramsko-scensku igru Lipe fjere prin i sa', kroz koju su prožele stihove pjesama Nađana Dumanića iz zbirke pjesama „Moja dica o' besid“. Učiteljica Jagoda Čopac je uvježbala dramsko-scensku igru s učenicima, osmislila scenografiju i kostime te istu poslala također na natječaj „ČA u versin, riči i pinelu“. Ponosni smo jer smo osvojili 1. nagradu.

Upoznali smo se s običajima za maškare u starome Splitu te pjevali pjesmu Maškare, ča mogu maškare. Uvježbali smo pjesmu „Rič diteta“ Zvezdane Čagalj. Na pokladni utorak prigodno smo se maškarali i recitali pjesmu Rič diteta svojim projektnim prijateljima 2.a OŠ Split 3 putem videokonferencije.

Pisanje stihova na zavičajnom govoru postala je vrlo zanimljiva aktivnost učenicima 3.c OŠ Trstenik pa su pisali pjesme na temu Fešta za literarni natječaj „ČA more – judi“, za kojega je zaslužna OŠ Grohote sa Šolte. Nekoliko pjesama poslano je na natječaj.

Kako se slavio najveći kršćanski blagdan i koji su bili običaji u starome Splitu, saznali su učenici 3.c kad su pročitali pjesmu „Uskrs nade“ Nađana Dumanića. Naučili su krasnosloviti stihove istoimene pjesme te ih podijelili s prijateljima 2.a OŠ Split 3 putem videokonferencije kao čestitku za Uskrs. Nije nedostajala i digitalna uskrsna čestitka na zavičajnom govoru između oba partnerska razreda. <https://www.greetingsisland.com/ecard/panghnb50fts/en>

Posebne pripreme imali smo povodom blagdana Sv. Dujma, zaštitnika našega grada. Razgovaralo se o proslavi Sv. Duje nekad i danas. Zbog epidemioloških razloga nije ni ove godine, kao ni prošle, bila fjera Sv. Duje. Zato smo pisali prigodne pjesme na zavičajnom govoru i radili likovne radove na prigodnu temu te na taj način sudjelovali na natječaju koji je objavila Slobodna Dalmacija. Ponosni smo na našega Lovru čiji je likovni rad izašao u megaposteru Slobodne Dalmacije za Svetoga Duju.

Stihovi pjesme naše Mile govore koliko nam je teško palo što nemamo normalne proslave našega zaštitnika.

**Sveti Duje, svoj blagoslov nan udili
da sve bude ka i prije,
jerbo nima sa' onega šušura
u ovo teško korona vrime.**

Krasnoslovili smo haiku poeziju „Nima Splita brez Splita“ Dunje Kalilić.

<https://youtu.be/A3ep5uFYKS4>

Kako su epidemiološke mjere popustile, na kraju nastavne godine ipak smo nastupili u Gradskoj knjižnici Marko Marulić povodom promocije knjige Zvezdane Čagalj „Znaš, volim te“.

Veselimo se četvrtom razredu i nastavku rada na ovom zanimljivom projektu kao i suradnji s našim prijateljima iz OŠ Split 3.

Pripremila: Jagoda Čopac, učiteljica savjetnica